

Chuẩn mực sử dụng từ

Author : Quản trị

Chuẩn mực sử dụng từ

Hướng dẫn

I - KIẾN THỨC CƠ BẢN CẦN NẮM VỮNG

SGK Ngữ văn 7 có nêu các chuẩn mực sử dụng từ. Cụ thể, khi sử dụng từ phải chú ý:

1. Sử dụng từ đúng âm, đúng chính tả

- Một số HS do ít được tiếp xúc với hình thức chữ viết của từ (ít đọc sách báo) nên khi nói (viết) đã thể hiện sai hình thức âm thanh, hình thức chữ viết của từ.

Ví dụ: Từ *lãng mạn* được nói (viết) thành *lãng mạng*; từ *xán lạn* được nói (viết) thành *xán lạng, sáng lạng, xáng lạng*; từ *man mác* thành *mang mác*; từ *tham quan* thành *thăm quan*...

- Một số HS do ảnh hưởng của cách phát âm địa phương nên đã viết sai chính tả một số từ. Ví dụ: *xâu xắc* (viết đúng: *sâu sắc*); *suy nghĩ* (*suy nghĩ*); *dùi đầu* (*vùi đầu*); *Buông Ma Thuộc* (*Buôn Ma Thuột*)...

Vì vậy, khi sử dụng từ (nói hoặc viết), ta cần sử dụng đúng hình thức âm thanh, hình thức chữ viết của từ.

2. Sử dụng từ đúng nghĩa

HS dùng từ sai nghĩa chủ yếu do không nắm chắc nghĩa của từ, không phân biệt được các sắc thái ý nghĩa, sắc thái biểu cảm, phạm vi sử dụng,... của các từ đồng nghĩa, gần nghĩa. Vì vậy, có em đã viết những câu có từ dùng sai nghĩa (từ in đậm), như:

- a) Món quà tuy nhỏ nhen nhưng em rất quý.
- b) Tính tình anh ấy rất hiền lãnh, nhưng khi ra trận đánh giặc thì táo tợn vô cùng.
- c) Một không khí nhộn nhịp bao phủ thành phố.
- d) Ngô Thị Tuyền vác một hòm đạn nặng gấp đôi thể lực của mình băng băng trong lửa đạn.

3. Sử dụng từ đúng tính chất ngữ pháp của từ

Dùng từ đúng tính chất ngữ pháp của từ nghĩa là dùng từ phù hợp với những đặc điểm từ loại, phù hợp với khả năng kết hợp của từ, khả năng đảm nhiệm các chức vụ ngữ pháp trong câu của từ. Do đó, những câu kiểu như: *Nước sơn làm cho đồ vật thêm **hào quang*** là không chấp nhận được, bởi vì *hào quang* là danh từ, không thể sử dụng làm vị ngữ như tính từ. Muốn sửa câu này, có thể thay từ *hào quang* bằng từ *hào nhoáng*, hoặc từ *bóng bẩy*. Như vậy, dùng từ đúng tính chất ngữ pháp của từ là một trong những yêu cầu quan trọng được đặt ra mà các em cần phải chú ý.

4. Sử dụng từ đúng sắc thái biểu cảm, hợp phong cách

Sắc thái biểu cảm chính là sắc thái về tình cảm, thái độ... được thể hiện trong từ, ẩn chứa trong từ. Dùng từ đúng với sắc thái biểu cảm, phù hợp với đối tượng giao tiếp, vai giao tiếp, hoàn cảnh giao tiếp... là những yêu cầu quan trọng mà chủ thể nói năng (người nói) phải lưu ý. Do đó, dùng từ *lãnh đạo* trong câu *Quân Thanh do Tôn Sĩ Nghị **lãnh đạo** sang xâm lược nước ta* là đã không đảm bảo được các yêu cầu nói trên, bởi vì, từ *lãnh đạo* mang sắc thái biểu cảm tốt, tích cực, không phù hợp để nói về kẻ xâm lược. Từ này có thể thay bằng từ ***cầm đầu***.

5. Không lạm dụng từ địa phương, từ Hán Việt

Từ địa phương nếu được sử dụng một cách hợp lí trong văn bản, nhằm gợi không khí, màu sắc địa phương thì có thể chấp nhận được. Nhưng nếu lạm dụng từ địa phương hoặc dùng không đúng chỗ thì không thể chấp nhận. Bởi vì từ địa phương gây khó hiểu cho người ở vùng khác, hoặc không phù hợp với đặc điểm về ngôn ngữ của một số loại văn bản (Ví dụ: trong tác phẩm văn học có thể dùng từ địa phương ở mức độ hợp lí, nhưng trong các văn bản hành chính, báo chí... và cả các bài tập làm văn của HS đều không nên dùng từ địa phương).

Việc lạm dụng từ Hán Việt trong bất cứ loại văn bản nào đều không nên. Bởi vì, nếu dùng nhiều từ Hán Việt sẽ gây khó hiểu cho người đọc, bài văn sẽ thiếu trong sáng.

Mai Thu